

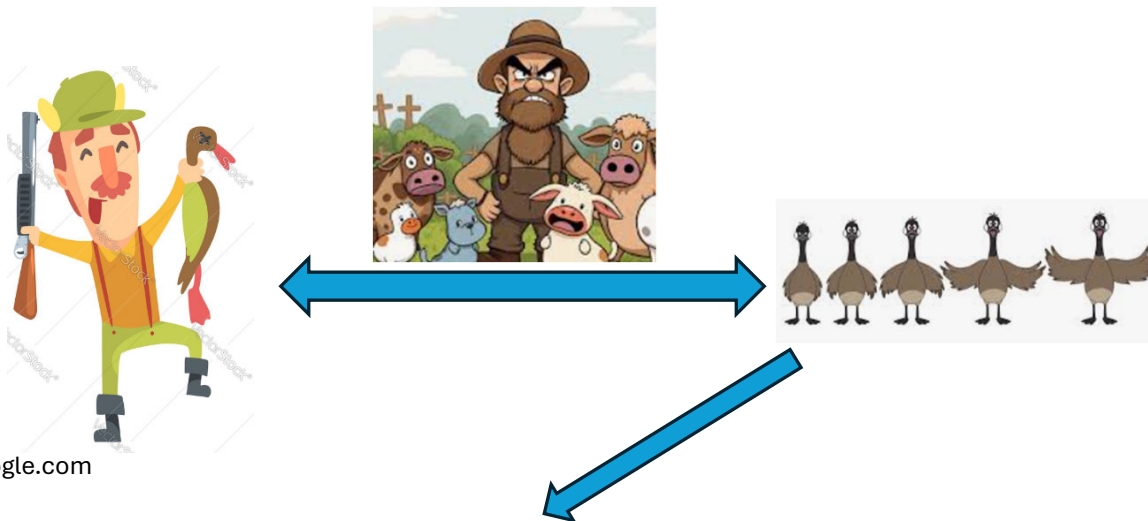
Grågås i Rogaland;

viktigheten av jakt som forvaltningsverktøy både lokalt og internasjonalt!

*NJFF Rogaland,
Viltkonferanse 22.januar 2026*

Hva er egentlig koblingen mellom jegere og gjess?

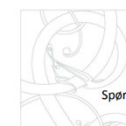

Google.com

- Plantespisere
- Primærproduksjon enten over bakken eller under
- Foretrekker
 - høyt protein-innhold
 - høyoppløselige karbohydrater
 - lett fordøyelig
 - høyt vanninnhold
 - lavt fiberinnhold

- Jegere viktige i viltforvaltningen!
- Ansvarsfulle og bevisste sin rolle
- Ønsker å være inkludert

GÅSEJAKT I NORD-TRØNDELAG

Spørreundersøkelse om gåsejegeres holdninger til forvaltning av kortnebbgås.

Sanne Bech Holmgaard, Einar Eythórsson & Ingunn M. Tombre

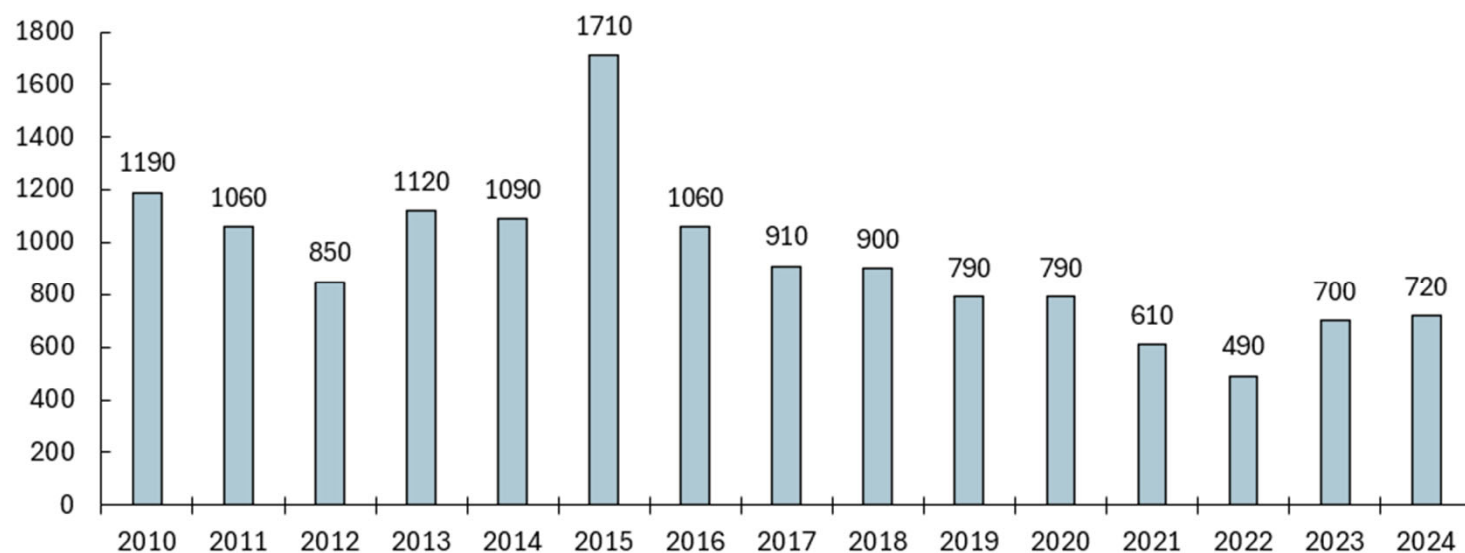

HUMAN DIMENSIONS OF WILDLIFE
2018, VOL. 23, NO. 3, 284-292
<https://doi.org/10.1080/10871209.2018.1424269>

Hunter opinions on the management of migratory geese: a case of stakeholder involvement in adaptive harvest management

Sanne Bech Holmgaard^a, Einar Eythórsson^a, and Ingunn M. Tombre^b
^aHigh North Department, The Fram Centre, Norwegian Institute for Cultural Heritage Research, Tromsø, Norway; ^bArctic Ecology Department, The Fram Centre, Norwegian Institute for Nature Research, Tromsø, Norway

Antall felte grågjess i Rogaland (SSB)

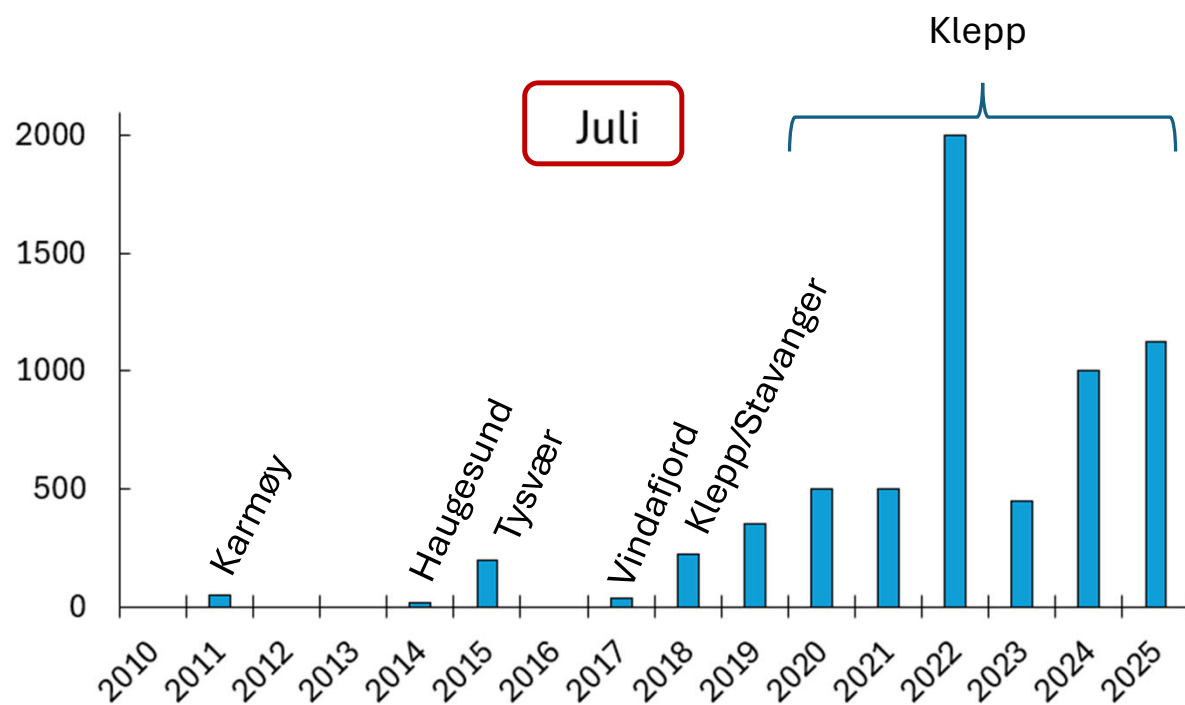

Lineær regresjon: $r^2=0,44$ $n=15$ $p<0,007$

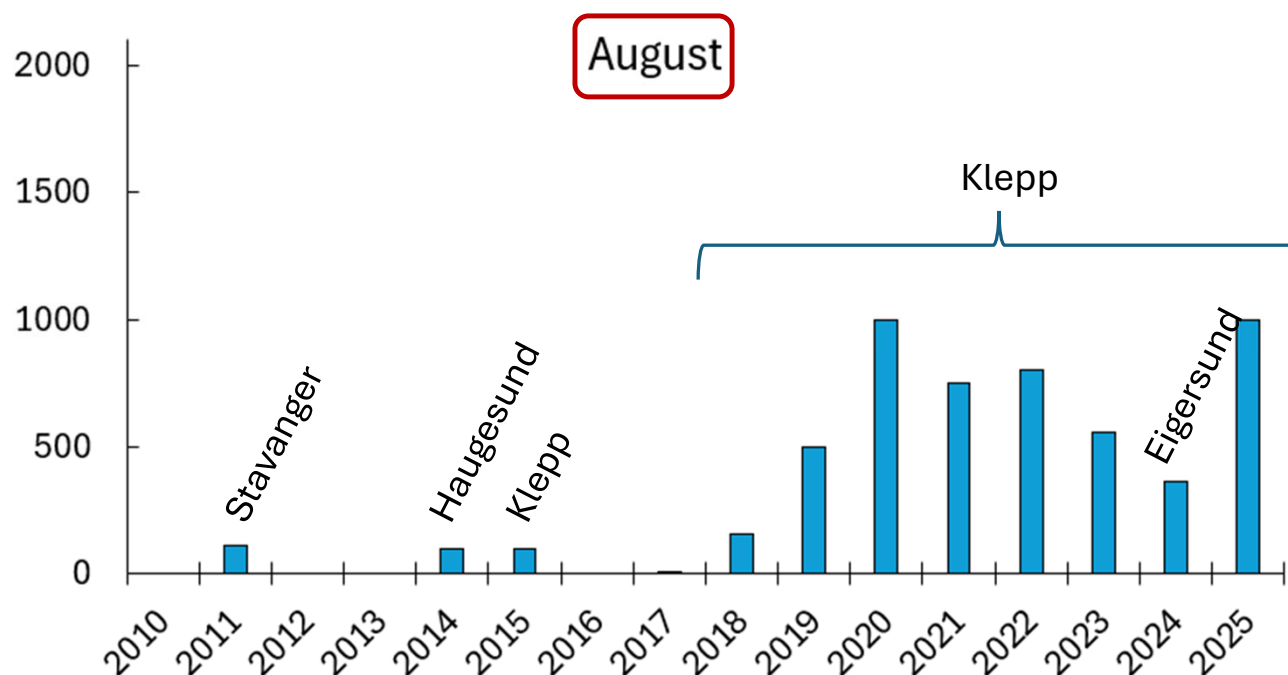
Nedgang i løpet av de siste 15 år:

- Færre gjess?
- Færre jegere?
- Færre felte gjess per jeger?

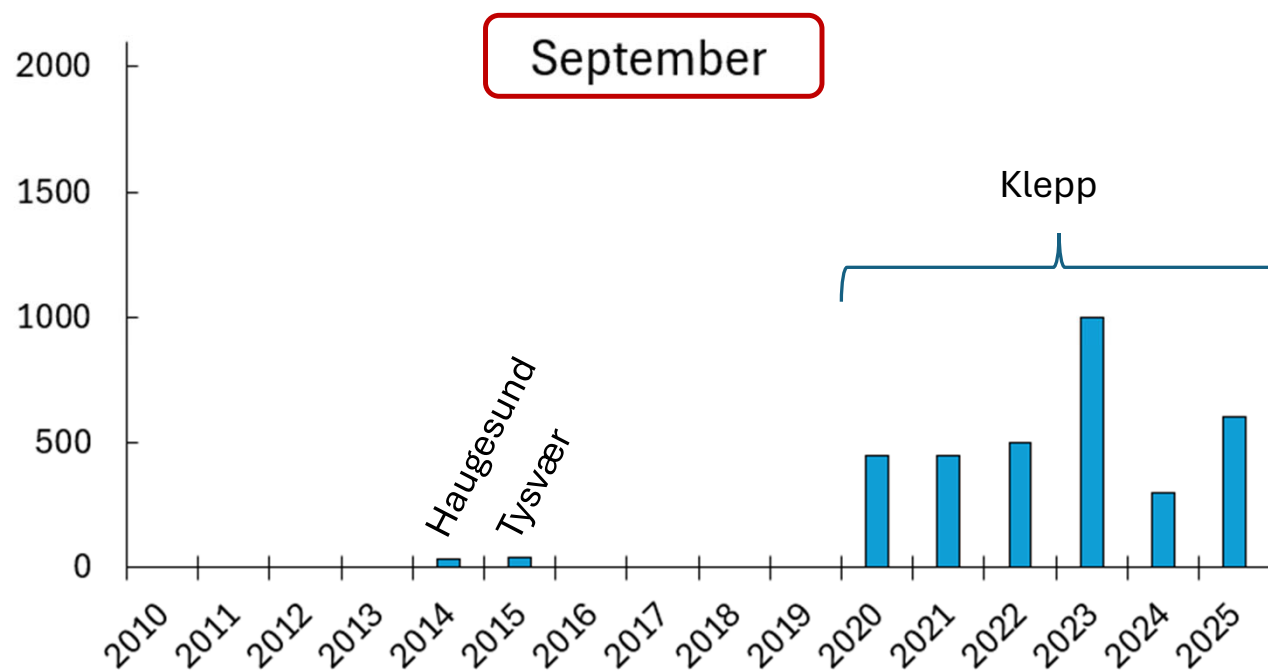
Høyeste antall grågås registrert i Rogaland (www.Artsobservasjoner.no)

Høyeste antall grågås registrert i Rogaland (www.Artsobservasjoner.no)

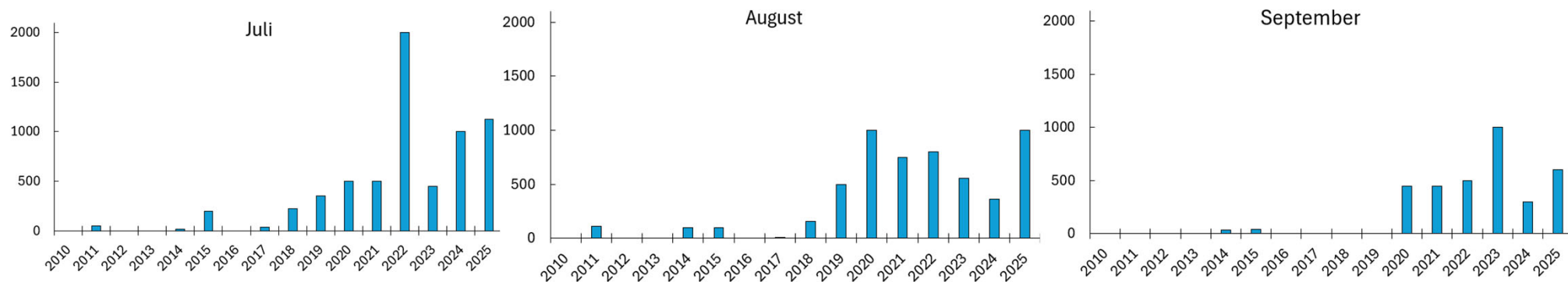

Høyeste antall grågås registrert i Rogaland (www.Artsobservasjoner.no)

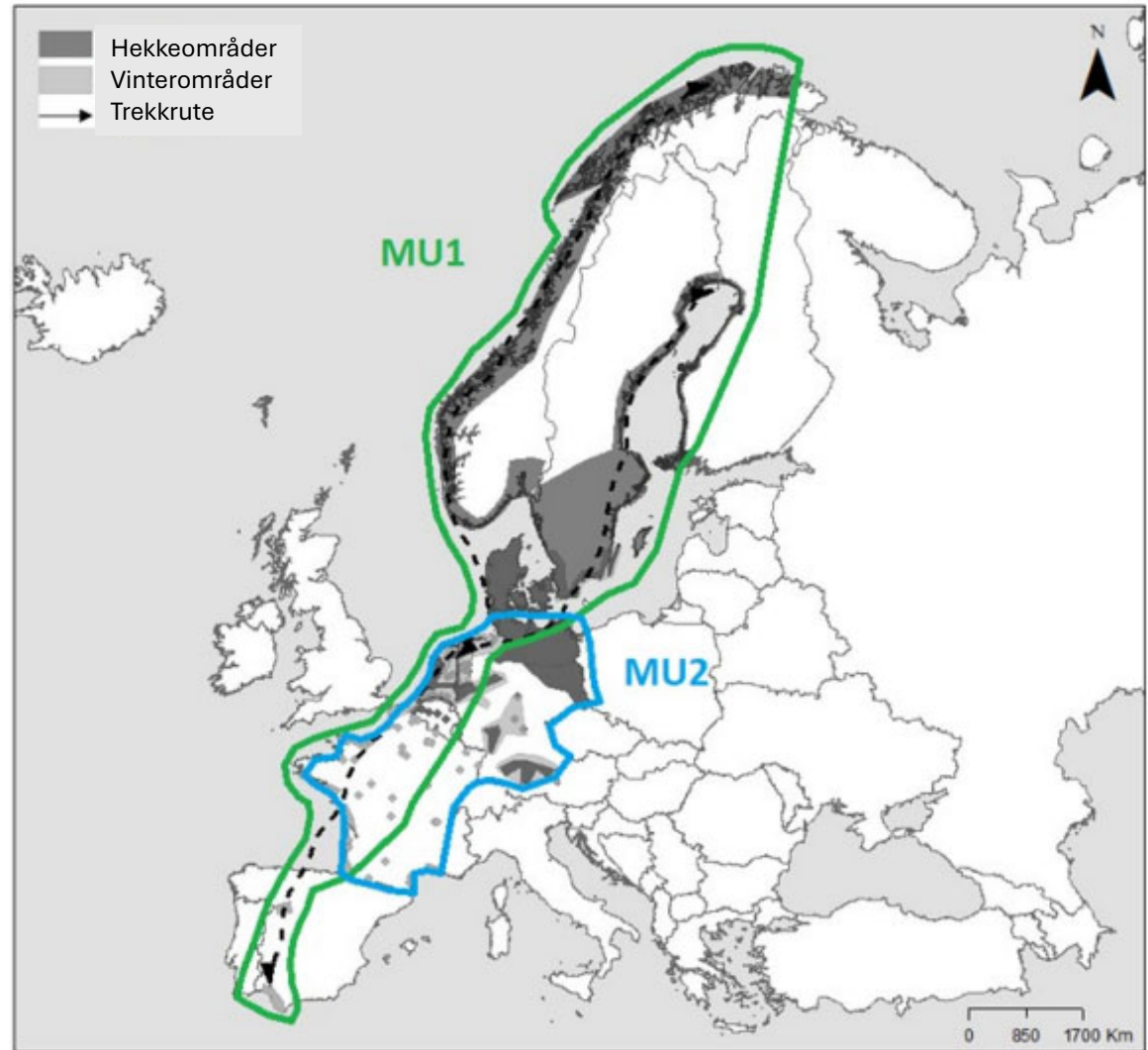

- Har åpenbart vært en økning av grågjess i Rogaland over de siste 15 år
- www.artsobservasjoner.no reflekterer fugleobservatørers aktivitet
- Kan likevel gi en viss pekepinn på gjessenes forekomst...
- Klepp kommune har godt potensial for jakt på grågås?

Grågjessene i **Rogaland** er en del av en større **europaisk** bestand.

Vinterområder i Spania, Frankrike, Danmark

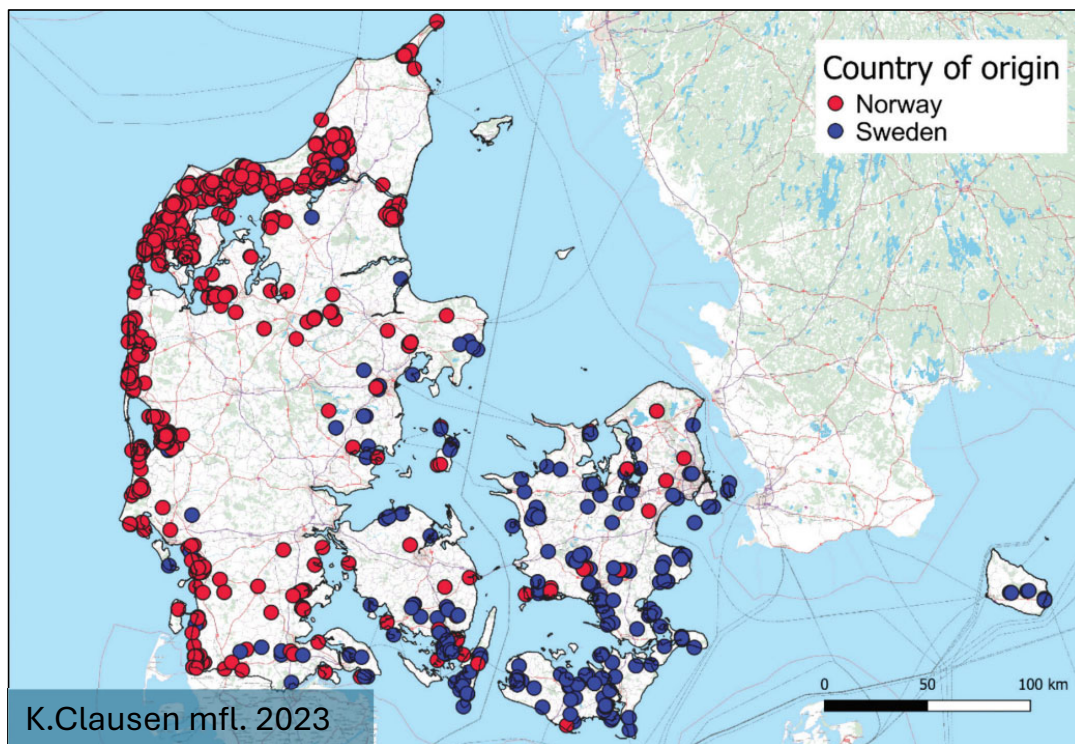
Forvaltningsplan under Vannfuglavltaalen (Bonn konvensjonen)

- Sikre **bærekraftig** bestand
- Minimere **landbruksskader** og **konflikter**
- Minimere risiko for offentlig **helse** og **luft sikkerhet**
- Minimere risiko for **annen flora og fauna**
- Maksimere økosystem **goder og tjenester**
- Minimere **forvaltningskostnader**
- Bidra til **jaktmuligheter** som ikke gjør at bestanden kommer til et ugunstig nivå

Helhetlig forvaltning (*i tillegg til å håndtere lokal forvaltning*)

Registrerte og felte grågjess i Danmark om høsten

(basert på observasjoner av ringmerkede gjess eller ringmerkede gjess felt av jegere)

Jaktstatistikk **Norge**

2023/2024:

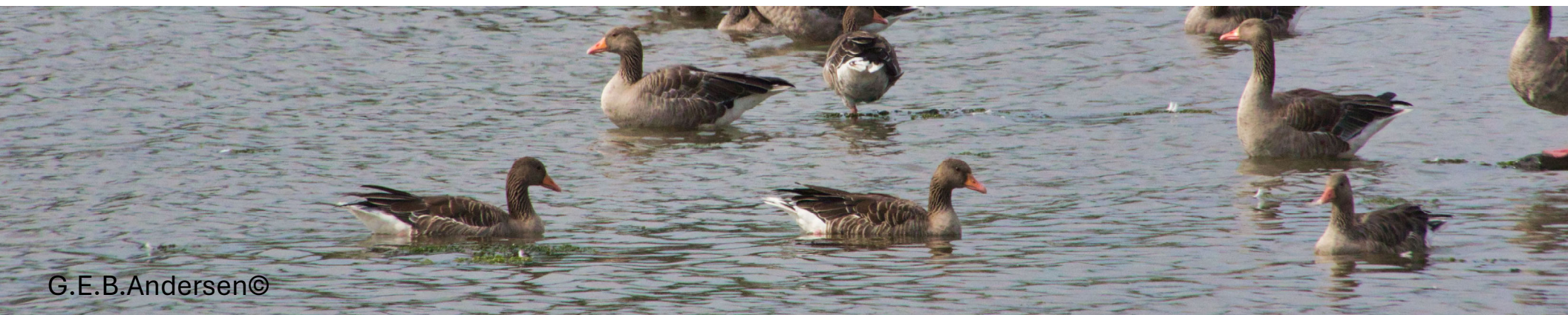
12 960 grågjess

Danmark:

Ca. **60 000** årlig

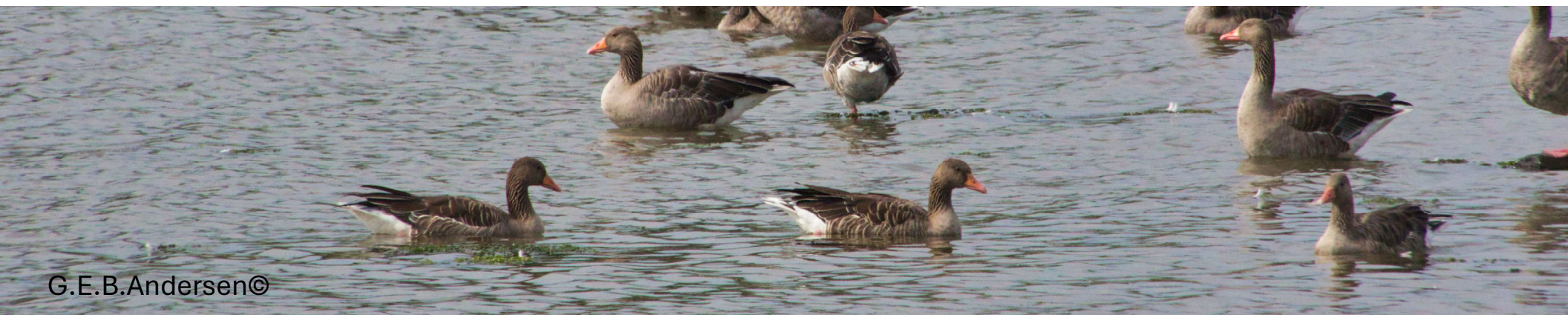
*Danske jegere er også med
på å regulere
grågåsbestanden...*

- Helhetstanken
- Jakten og jegerne har en rolle...
- Grunneiere som rettighetshavere
 - Har grunneierne egne og/eller faste jegere?
 - Er det tilgang for jakt for de som ønsker?
- Hvordan praktiseres jakten i Rogaland... er det rom for større uttak?

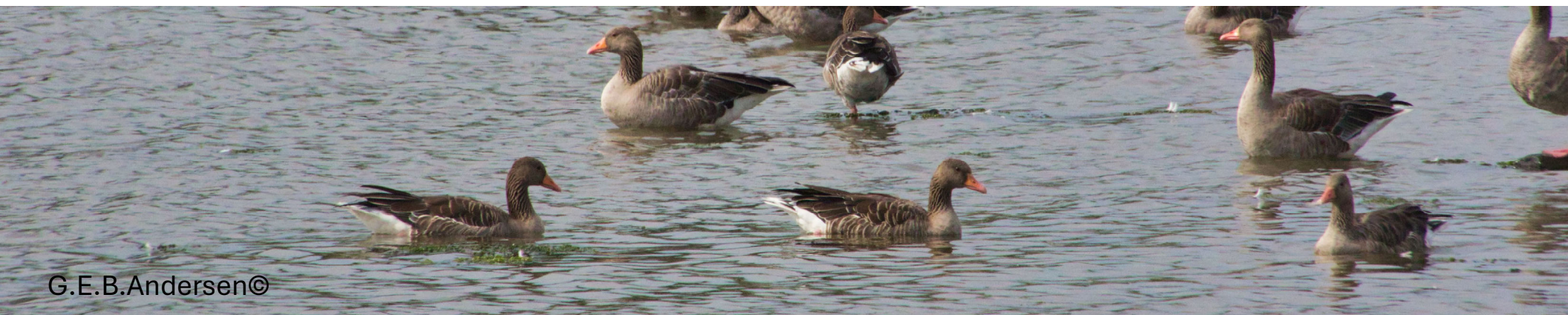
Kan en organisere gåsejakten bedre i Rogaland? I tilfelles hvorfor?

- Jakt som et forvaltningsverktøy (langsiktighet)
- Utnytte som viltressurs
- Øke uttak av gjess - *redusere beiteskader*
- Redusere skadeskyting

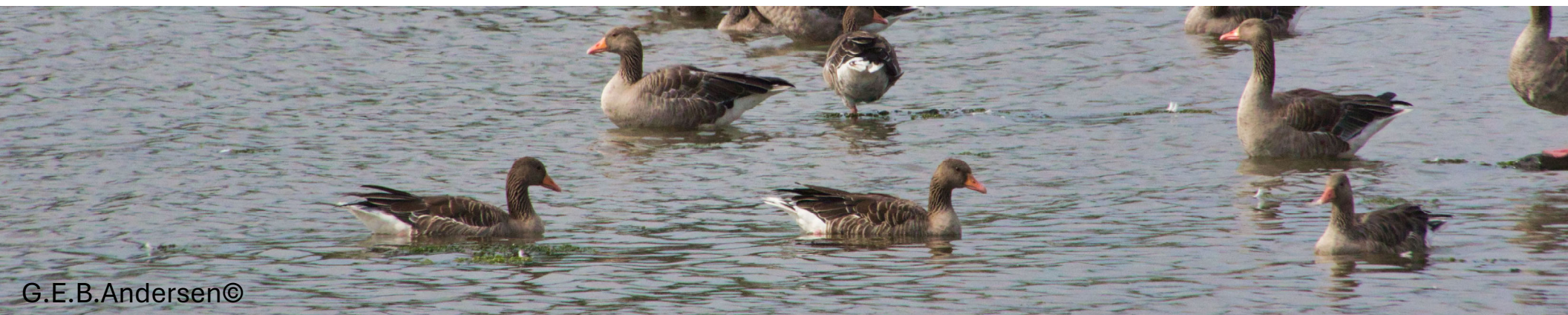
Hva vil det si å organisere gåsejakt?

Kan erfaringer fra Trøndelag og andre steder også være gjeldende og relevant for Rogaland?

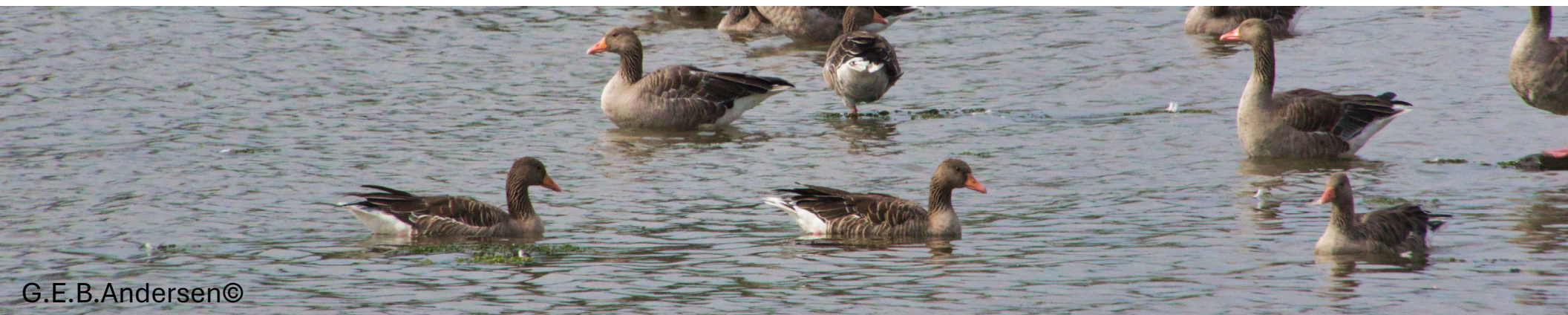
Noen regler synes «universelle» når det gjelder gåsejakt... (I)

- Store nok **jaktområder**; grunneiersamarbeid...
- Både jakt og **jaktfrie** områder; flyttes rundt i tid og rom
- God **dialog** mellom grunneiere og jegere;
 - kontaktpersoner, «Messenger-gruppe» eller liknende
 - Informasjon om hva skjer og når, og resultater...
- Forståelse av at «**ting tar tid**»; litt prøving og feiling, lokale tilpasninger
- Forstå og respektere at dette er en **vanskelig** jakt!

Noen regler synes «universelle» når det gjelder gåsejakt... (II)

- Bedømmelse av **skuddavstand**; minimere skadeskyting!
- Deling av **erfaringer** og kunnskap;
 - gjerne **samarbeid** mellom jaktlag for å koordinere jakttrykket
- **Rapportering**;
 - ikke bare til SSB men gjerne til et grunneierlag eller andre som tilrettelegger for jakt
 - *Hvordan fungerer ordningen! Skal noe justeres, gjøres annerledes?*

Hvordan få flere jegere i Rogaland til å jakte på grågås?

- Må ha attraktive **jaktområder**
 - Grunneiersamarbeid * tilrettelegging * organisering
- Trenger noen **lokale drivkrefter** til å dra i gang!
 - Kan være både fra grunneiersiden eller jegermiljø
- **Gåsejakkurs!**
- Match mellom **jakttid og gåseforekomstene...**

Gåsejakt-kurs

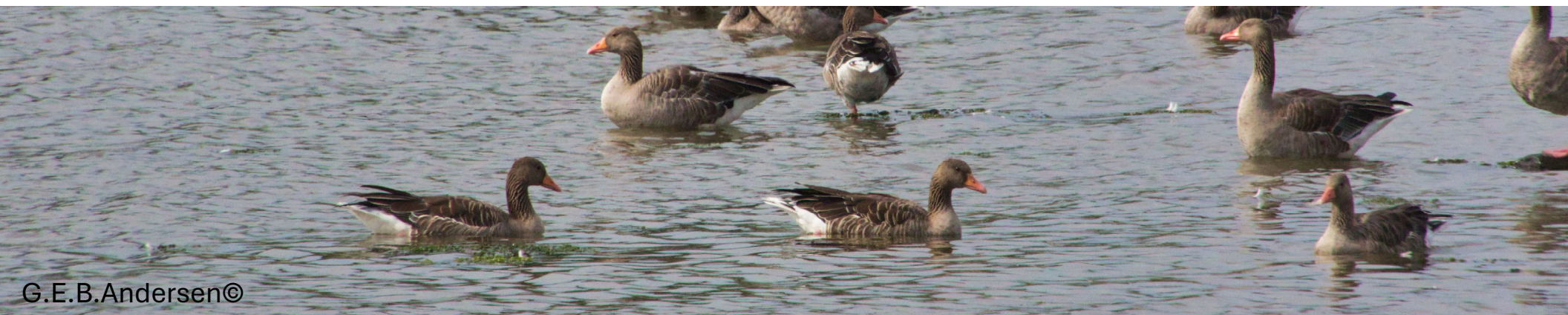
Både for
hagle og
rifle...

Kursets innhold:

- Biologi
- Arter
- Forvaltning
- Jakten på den optimale jakten
- Former for jakt
- Kamuflasje
- Lokkefugl
- Leirdueskyting

Gåsejakt i Norge

Jakttiden er tilpasset slik at det åpnes for jakt når gjessene er flygedyktige etter utskiftingen av vingefjærene. For grågås starter jakten generelt for hele landet **10. august** med noen unntak (nord for Rana og Rødøy kommuner: 15. august, og Finnmark: 21. august i henhold til egne geografiske avgrensninger).

Statsforvalteren kan utvide jakttiden om det foreligger en **godkjent lokal forvaltningsplan**. Dette innebærer at sør for Rana og Rødøy kommuner kan jakten starte **20 dager tidligere** enn ordinær jaktstart (15 dager tidligere nord for disse).

I 2022 ble det også åpnet for jakt på grågås i januar måned i Viken og Oslo og i Vestfold og Telemark.

Prosjekt i Vesterålen motivert av
grunneiere og lokale jegere:

*«Gjessene flyr lenge før jakten starter og når jakten
starter er nesten alle dradd...»*

Tillatelse til å felle grågås før
den ordinære jakten startet
(Andøy, Sortland og Hadsel)

Klassifiserer 10 av
vingens svingfjær

Skala fra 1 – 6

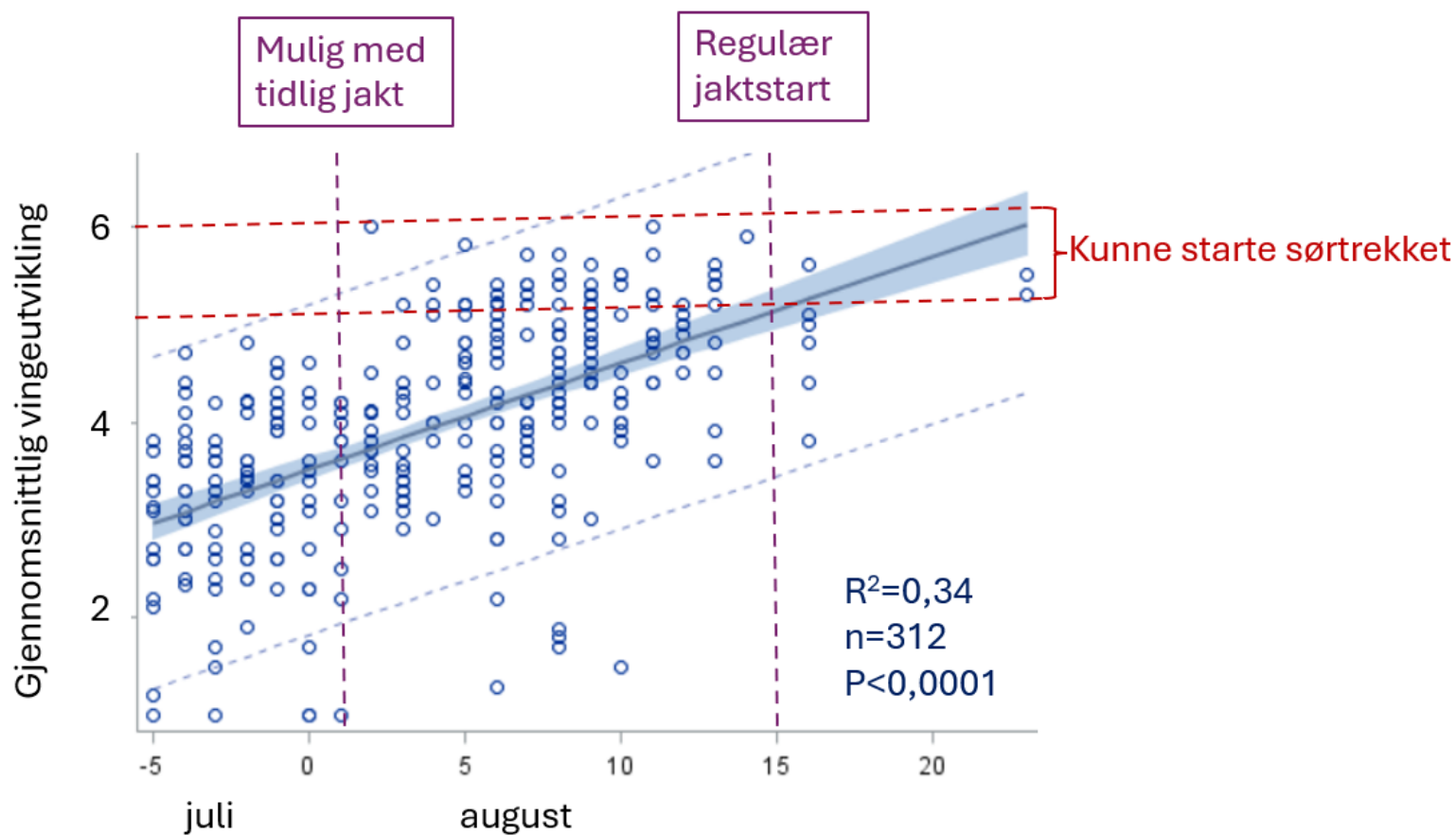
- 1: **Uferdig**, helt tidlig vekstfase, nesten ikke fjær, rør fylt med blod
- 2: **Uferdig**, helt tidlig vekstfase
- 3: **Uferdig**, ca. 1/3 av røret fylt med blod
- 4: **Uferdig**, ca. 1/4 av røret fylt med blod
- 5: **Ferdig**, med en dråpe blod i «fjær-røret»
- 6: **Ferdig** utviklet fjær med spiss

Gjennomsnittlig fjærutvikling

(ingen signifikante forskjeller mellom år, kommune, kjønn eller alder; slår sammen alle data)

Resultater fra vingeprojektet i Vesterålen

- gjess som felles senere i sesongen har generelt en **høyere grad av ferdigutviklede vinger**
- store **variasjoner** mellom individene
- flere har **ferdigutviklede** vinger ved tidlig-jakten (innmark, 1.august)
- mange gjess, til tross for at de kan fly, har **ikke har fullt utviklet** den flygeevnen som er nødvendig for høsttrekket
- *tidligere vår som gjør at gjessene hekker tidligere gir ikke nødvendigvis en automatisk tidligere jaktstart...? (klimakomponent...)*

Veien videre:
Analyse av
vinger også fra
Sør-Norge

Noen «take-home-messages» fra prosjektet

- Dårlig flygeevne;
 - gjessene **trekker bare ut av området** uten å starte det egentlige høsttrekket?
- **Jaktorganisering** med lavere jakttrykk og alternerende jakt- og friområder;
 - *kan bidra til å holde gjessene lengre i området*
- Jakt i henhold til et **dyrevelferdsperspektiv...**

Hvordan kan alt dette gjøres relevant og nyttig for Rogaland...? (I)

❖ Trenger å få opp den lokale interessen

- ❖ Kan NJFF Rogaland ha en rolle her?
- ❖ Samarbeid mellom grunneiere/bønder og jegere
- ❖ Litt fasilitering fra kommunene?

❖ Se helheten

- ❖ De som har gode muligheter for jakt er ikke nødvendigvis samme som har beiteskader
- ❖ Interkommunalt samarbeid?

❖ Gjøre noen systematiske gåseregistreringer?

- ❖ Når kommer de, hvor er de, når drar de...

Hvordan kan alt dette gjøres relevant og nyttig for Rogaland...? (II)

- ❖ Trenger noen ildsjeler!
- ❖ Husk det er ingen «quick fix»...
- ❖ Gåsejakkurs; kan rekruttere nye jegere?
- ❖ Dra nytte av Norges Bondelags Gåseprosjekt

Ove.Martin.Gundersen@bondelaget.no

Ta gjerne også kontakt

Ingunn.tombre@nina.no

A screenshot of the Norges Bondelag website. The header is yellow with the logo and navigation links. The main content area is titled "Gås og landbruk" and features a photograph of geese in a field. To the right of the photo is a sidebar with a list of topics under "Landbruket i Trøndelag".

NORGES BONDELAG

Bondelaget mener For bonden Fylkeslag Jus og økonomi Kontakt Bli medlem

TRØNDELAG BONDELAG

Om oss Lokallag Landbruket i Trøndelag Kalender Bås til løs DyrePrat Bybonden Ringorm Beredskap

Gås og landbruk

Landbruket i Trøndelag

- Matjord og jordvern
- Beiteressurser og rovdyr
- Bynært og urbant landbruk
- Inn på tunet
- Gås**
- Landbrukssamvirke Midt
- Plast og farlig avfall
- Kompetansenettverk lokalmat midt
- Rekruttering til landbruket
- Hjort og konfliktdepndende tiltak